

HALK OYUNLARI ÇALIŞMALARININ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKO-SOSYAL GELİŞİMLERİNE ETKİSİ*

Doç. Dr. Mustafa USLU**

ÖZ

Halk oyunları, ait olduğu toplumun geleneksel değerlerini koruyarak, çeşitli konuları işleyerek, hareket, ritim, jest ve mimiklerden yararlanılarak, müzik ve müzik aletleri eşliğinde, toplu ve bazen de bireysel olarak anlatan önemli bir kültür unsurudur.

Üniversite bünyesinde, üniversite öğrencilerine yönelik olarak yapılan halk oyunları çalışmalarının, kurs ortamındakilere bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak önemli kazanımlar sunacağı belirtilebilir. Birbirine denk yaşlardaki istekli ve aynı amaç birliği için bir araya gelen gençlerin nitelikli bir çalışma ortamında başarılı olmaları daha kolay gerçekleşebilir.

Halk oyunları çalışmalarında hedeflenen beklentilerin gerçekleşmesi için, öncelikle iyi çalışma koşullarının hazırlanması, yetenekli ve istekli öğrencilerin katılımının sağlanması, bu katılımda sürekliliğin korunması oldukça önemlidir.

Çalışmalar başladıktan sonra, başarıyı etkileyen en temel unsurlar ise öğrenci ve öğretmen tutumudur. Öğretmenin alanında bilgili olması, konusuna hakim olması, topluluk önünde rahat, canlı, enerjik olması, güdüleyici ve motivasyon sağlayıcı yanının bulunması gerekmektedir. Halk oyunları çalışmalarında başarılı, istekli ve alanında yetkin öğretmenlerle çalışılması mutlaka önemsenmelidir.

Günümüz eğitim ve öğretiminde, eğitimcinin yeterlikleri kadar, öğrencinin öğrenmeye hazır oluşluluğu ve yatkınlığı ile öğretim esnasındaki becerileri oldukça önemsenmektedir.

Halk oyunları çalışmaları içerisindeki öğrenciler, çalışmanın ilk anından itibaren öğrenmeye ve paylaşmaya dönük çeşitli kazanımlar elde etmektedirler. Öğrencilerin kendilerine olan özgüvenlerini arttırmaları, kişilik gelişimlerinde, yaptıkları işten zevk almaları ise duygusal gelişimlerinde katkı sağlayacaktır. Topluluk içerisinde birlikte bir iş yapma ve başarıma duygusu ve bunların paylaşılması bir sosyalleşme olgusudur. Kalabalık topluluklar önünde sergilenen çeşitli gösterilerde görev almak ise sosyo-kültürel bir başarı olarak nitelendirilebilir. Halk oyunları çalışmalarında, öğrencilerin aşamalı olarak bu süreci yaşamaları psiko-sosyal bir olgu olarak değerlendirilebilir.

Halk oyunları çalışmalarında etkin biçimde görev alan öğrenciler, toplulukla katıldıkları gösterilerdeki başarılarında üst düzeyde haz almakta ve yaptıkları işin zevkini

* Bu çalışma 10-12 Mayıs 2012 tarihinde Malatya’da düzenlenen 1. Uluslar arası Halk Oyunları Kongresinde bildiri olarak sunulmuş fakat yayınlanmamıştır.

** Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, muslu@marmara.edu.tr

tatmaktadırlar. Halk oyunlarındaki öğrenciler bu yolla bedensel gelişimlerine katkı sağlarken, ruhsal gelişimlerini de desteklemektedirler. Bu öğrenciler toplu ortamda yaptıkları kültürel çalışma ve etkinliklerle, ülkemizin sosyo-kültürel kalkınmasına katkı sağlamaktadırlar.

Bu araştırma, Marmara Üniversitesi, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde, üniversite öğrencilerine yönelik, faaliyet gösteren halk oyunları kurslarına katılan, öğrencilere uygulanan anket sonuçları değerlendirilerek yapılacaktır. Konuyla ilgili çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgiler de betimsel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılarak bildiriye yansıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halk Oyunları, Üniversite, Öğrenci, Psiko-Sosyal

THE IMPACT OF FOLK DANCE PRACTICES ON THE PSYCHO-SOCIAL DEVELOPMENT OF UNIVERSITY STUDENTS

ABSTRACT

Folk dance is a significant cultural element showing the traditional values of a society by conserving them, working on various subjects, benefiting from movements, rhythms, gestures and mimic in company with music and musical instruments, either in groups or individually.

It can be stated that folk dance practices which are realized for university students will contribute notable gains in terms of cognitive, affective and kinesthetic manners. The willing young people at the similar ages and gathering for the same target are likely to be successful in a qualified working environment.

So as to realize the targeted expectations, it is necessary to prepare good working conditions, ensuring the attendance of talented and willing students, maintaining the continuance of this attendance.

After the studies are commenced, the basic factors influencing the success are the attitudes of student and teacher. It is required for the teacher to be competent in his field, relaxed in front of the society, live, energetic, motivate and incentive. Working with successful, willing and competent teachers is a must for folk dance studies.

In today's education and training, competence of the teacher is of high importance as well as the readiness, tendency and skills of the student.

Students performing folk dances acquire various gains of learning and sharing as of the first time of their study. That the students increase their self-confidence will contribute to their characteristic development, and that they enjoy their works will contribute their emotional development. Performing a work and becoming successful on it in society and sharing of these are all related to the concept of socializing. Taking part in various events performed in front of crowded groups can be defined as a socio-cultural success. In folk dance studies, that the students experience this process gradually can be assessed as a psycho-social matter.

Students participating in folk dance studies interactively enjoy the success of their shows and taste the joy of their profession. While contributing to their physical development, the students performing folk dances support their spiritual developments, too. These students

also contribute to the socio-cultural development of our country thanks to the cultural studies and events performed in society.

This research is going to be conducted by assessing the survey results which is applied on the students participating the folk dance studies in the university within the scope of Head Office of Health, Culture and Sports, Marmara University. Further information acquired from various resources on the subject is going to be reflected on the notification using the descriptive research methods and techniques.

Key Words: Folk Dances, University, Student, Psycho-Social.

GİRİŞ

Halk oyunları, sanatsal bir anlatım, aktarım ve paylaşım biçimidir. Bünyesinde, yaratıcı ve estetik öğeleri barındırmakta, sanat içerikli anlatım biçimleriyle sosyal etkileşimi sağlamaktadır. Halk oyunları, toplumsal bir ortamda sergilenirken, toplumsal dayanışma ve paylaşımın artırılmasına katkı sağlamasının yanı sıra, kültürümüzün yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılmasında etkin bir rol üstlenmektedir. Halk oyunları çalışmalarına katılanlar, bizzat yaparak ve yaşayarak kültürel birliğin ve bütünlüğün oluşturulmasında, önemli bir işlevsellikte bulunmaktadırlar.

Halk oyunları çalışmaları, bu konuda ilgili ve yetenekli bireylerin kendilerini gösterebilecekleri önemli bir ortamdır. Kitleleri bir araya toplayabilen yanının olması, bu kültürel ve sanatsal etkinliğin diğer bir kayda değer özelliğidir.

Folklorun kaynaklarından biri olan halk oyunları, uzun bir tarihsel süreç içerisinde, ülkelerin kendi kültürlerini yansıtabilecekleri önemli bir kaynak niteliği taşımıştır ve bu özelliğini bu gün de aynı biçimde sürdürmektedir. Halk oyunları günümüzde, okulda ve okul dışı ortamlarda, etkin konumunu sürdürürken, üniversitelerde de oldukça önemsenmekte ve ilgili gençlere bilinçli bir ortamda hizmet kaynağı olmaktadır.

Üniversite öğrencilerine, halk oyunları çalışmalarıyla sunulan kültürel hizmet ortamı, onların psiko-sosyal gelişimlerine katkı sağlarken, bu birikimler zamanla çoğalacak, ulusal ve uluslararası düzeyde gelişip yaygınlaşacaktır. Sağlıklı, dengeli, kültürlü, başarılı, neşeli ve mutlu bireylerin yetiştirilmesi açısından, üniversite kapsamındaki halk oyunları çalışmaları oldukça etkilidir. Bilgi ve bilinç düzeyi yüksek, istekli öğrenciler, düzenli ve disiplinli yapılacak halk oyunları çalışmalarından öğrendiklerini, ürün olarak gösteri biçiminde sergileyebildikleri takdirde, hem kendilerinin kişilik ve sosyal gelişimlerine katkı sağlayacaklar hem de bu kültür ürününü başkalarına tanıtarak, kültürel ve toplumsal bir hizmette bulunmuş olacaklardır.

1. Halk Oyunlarının Tanımı ve İçeriği

Halk bilimi teorisyenlerinden Dan Ben Amos, halk bilimini topluluklar arasında kurulan sanatsal iletişim olarak tanımlamaktadır. “Folklor, belli zamanda meydana gelen aksiyondur. O artistik bir aksiyondur. O yaratıcılık ve estetik kaygıyı içine alır ve bunların her ikisi de kendiliklerinden sanat formlarında birleşmeye yüz tutarlar. Bu anlayışa göre folklor; sanata ait anlatım yoluyla oluşan karşılıklı bir sosyal etkilemedir”. (Amos, 2003: 31)

Halk Oyunları, en eski çağlardan beri, insanların hayatında önemli bir yer tutmuş ve günümüze kadar gelmiştir. İlkel zamanlarda yaşamış insanlar, yaban hayvanlarından korunmak, onları avlamak, birbirleriyle savaşmak mecburiyeti içinde zor bir yaşama mücadelesi veriyorlardı. Çoğu zaman güç, tehlikeli ve yorucu geçen bu uğraşmalardan sonra, zaferle dönen insanlar sevinçlerini tepinerek, sıçrayıp hoplayarak, coşkun hareketlerle kutlamaktan büyük zevk duymuşlardır, işte oyunun ilk ve ilkel şekli bu biçimdedir. Daha sonra oyunu meydana getiren duygular ve olgular gelişerek, müzikle de bütünleşerek, belirli bir düzene girmiş ve birçok olayların da etkisiyle çeşitlilik arz etmiştir. Türk toplumunda da oyun, yüzyıllar boyunca bir gelenek halinde devam eden çok geniş bir kültür hazinesi halini almıştır. (Baykurt, 1976: 124)

Günümüzde halk oyunları, insanların geleneksel yaşama biçimlerini, inanışlarını, tabiatla ve birbirleriyle olan ilişkilerini, müzikle de birleştirerek yaşatan ve kültür öğelerinin bu yolla nesilden nesile aktarılmasına yardım eden önemli bir etkinliktir.

Türk halk oyunları, geleneksel biçimi ile doğal ortamında oynanırken, daha sonra bunların herkesçe bilinmesi ve öğrenilmesi amacı ile önce şehirlere, buradan da sahneye taşınmıştır. Doğal ortamında serbest olan halk oyunları, sahnede, belli kurallara ve disipline bağlanarak, bir sahne sanatına dönüştürülmüştür. Sahne sanatları içinde yerini alan Türk halk oyunları, çeşitli kurum, kuruluş, vakıf ve dernekler tarafından oynanmaya başlanmış ve bu çalışmalar oldukça geniş bir alana yayılmıştır. (Uzunkaya, 2009: 2)

Halk oyunları, tüm karar sistemlerini etkileyen, toplumun yapısal değişikliklerinde etkisi olan bireylerin, sosyal isteklerini oluşturmasındaki etkin durumu ile halk biliminin alt disiplinlerinden birisi olarak görülmektedir. Konuları ve amaçları itibarı ile karışık bir oluşumu içeren halk oyunları, bütün aşamalarında ifade bütünlüğü yansıtan ve vurgulamak istediği kültürel formu, sanatsal olarak sunan pek çok kültür öğesi gibi iletişimin sağlanmasında kullanılan kültürel bir araçtır. (Ertural, 2006: 12)

Birden çok kültürel unsuru içerisinde barındıran halk oyunları, ülkelerin kimliklerinin tanıtılmasında, ülkeler arası iletişim, etkileşim ve paylaşımında en etkili kaynaklardan biri durumundadır.

Halk Oyunları, resmi veya gayri resmi ortamlarda gerçekleştirilen sunumlarıyla, insanın, bir coşku, sevinç, rahatlama ve kendine güvenme, kendini anlatma, beğenilme ve iletişim aracıdır. Böylelikle halk oyunları, onu icra eden kişiler ve onun icra edildiği ortamlar açısından değerlendirildiğinde, insanların birbirleriyle iletişim kurabildiği, toplumsal bağların kurulmasına yardımcı olan bütünün bir parçası olma hissini veren, toplumun tümü üzerinde en güçlü etkinliklerden birisi olan bedensel bir ifade biçimi, iletişimsel bir araç ve icra ortamlarıdır. Kentte, köyde ve kırsalda, toplumsal eğitimin ve kültürel hayatın mevcut olduğu her sosyal ortamda, halk oyunları, halkın en önemli sosyal iletişim unsurlarından biridir. (Ertural, 2006: 12)

Zaman içerisinde gelişip yaygınlaşan Türk halk oyunları, günümüzde çok geniş bir kullanım alanı ve ortam içerisindedir. Türk halk oyunları bir çok işlevselliğinin yanı sıra üniversite gençlerinin ilgi duyduğu ve öğrenmeye çalıştığı etkin bir kültürel faaliyet özelliği taşımaktadır.

2. Halk Oyunları Çalışmalarına Psiko-Sosyal Gelişim Açısından Yaklaşım

Duygusal ve toplumsal gelişim birbiriyle karşılıklı etkileşim halindedir. Duygusal gelişimin tam olarak kazanılmasından sonra birey topluma katkıda bulunabilir.

Kişilik, psikoloğlara göre, bireyin kendine özgü ve ayırıcı davranışlarının bütünü biçiminde tanımlanır. Başka bir deyişle bir inşam başkalarından ayıran bedensel, zihinsel ve ruhsal özellikler bütünüdür. (Başer, 1998: 167)

Toplum ve insan hayatında sosyal bir çalışma ortamı olarak halk oyunlarının, kişinin ruhsal ve düşünsel davranışlarının gelişimine katkısı olmakta, bireyin katılma arzusunu tetiklemekte, cesaret ve kendine güveni yaratmakta, artan öğrenme ve başarı isteği ile bencillikten kurtulmaya, işbirliği bilincinin kuvvetlendirilmesine yardımcı olmaktadır. Bu çalışmaların sonucunda, sosyal bir faaliyet olarak halk oyunları oynayan insanın, sorumluluk duygusunun geliştiği ve toplumsal davranışlar kazandığı gözlemlenmektedir. (Şenol, 2001: 243)

Halk oyunları çalışmaları içeriği ve taşıdığı amaç itibariyle, insanlara önemli kazanımlar sunan bir etkinlik ve etkileşim biçimidir. Halk kültürü unsuru olan halk oyunları, eğitim çalışmalarında kullanılması gereken önemli ve etkili bir kaynaktır.

Halk oyunu doğal ve içgüdüsel olarak insanımıza öğrenim ve gelişim süresince sunulmalıdır. Halk oyunları eğitimi sayesinde kişi, kendini tanır ve tanıtır, yeteneklerini geliştirir, sınırlı ve güçlü yönlerini fark eder, vücudunu ve sağlığını korur, organizmasını en iyi biçimde kullanmayı öğrenir. Ayrıca, gerekli bilgi, beceri, alışkanlık, kişisel ve toplumsal davranışlar kazanır, boş zamanlarını değerlendirir. (Bişgin, 2001: 26)

Halk oyunları, öğrencilerin sosyalleşmelerine katkı sağlayan etkili bir öğreti aracı ve biçimidir. Bu çalışmalarda, öğrencilerin kendilerine olan güven duygusunu arttırdıkları ve cesaret kazandıkları görülmektedir. Halk oyunları çalışmalarına katılanların, başkalarıyla diyalog kurmada daha becerikli hale geldikleri gözlenmektedir. Kişilere özgü bireysel ve toplumsal varlığın farkındalığında ve insan ilişkileri konusundaki yetkinliğin artırılmasında ve aynı yaş grubundaki kişilerin etkileşim ve paylaşımlarının ilerletilmesindeki fonksiyonel durumu, halk oyunları çalışmalarını ayrıcalıklı ve değerli kılan unsurlardandır.

Halk oyunları, sosyal bir aktivite olmakla birlikte, duyguları da içeren bir etkinliktir. Bu çalışma içerisinde bulunanların duygusal yönlerini geliştirmelerinin yanı sıra duygularını (utangaçlık, öfke, kıskançlık vb.) kontrol edebilme konusunda da deneyim kazandıkları vurgulanabilir.

Duygusal ve toplumsal gelişimin, etkileşim noktasında birbirleriyle iç içe kavramlar olduğu belirtilebilir. Uyum sağlama süreci, duygusal gerginliği doğurabilir. Yeni olaylara ve ortamlara uyum, zihinsel ve harketsel davranışlarda farklılığa yol açabilir. Sosyal uyum süreci, zaman ve sabır gerektiren, tecrübenin artmasıyla gelişen bir durumdur. Psikolojik açıdan iyi yetişen bireyin, sosyal yönü de hızla gelişecek, topluma uyumu ve çevreye katkısı artacaktır. Halk oyunları, çalışmaları, bireylerin kendileriyle barışık, başkalarıyla uyumlu, toplum içerisinde iyi bir konum edinmelerinde oldukça etkilidir. Bireylere bu tür olumlu etkileri bulunan halk oyunları çalışmalarından üst düzeyde yararlanılması planlanmalıdır.

Halk Oyunları etkinliklerine katılma, bireyin fiziksel olduğu kadar, benlik gelişimine de katkıda bulunur. Benlik genelde, "bireyin ne olduğu, ne olmak istediği ve çevresinde nasıl

tanındığı konularındaki bilinçliliği" olarak tanımlanabilir. Birey bu bilince, kendini başkaları ile karşılaştırarak ulaşır.

Diğer yandan; kendini, kendi gözü ve görüşü ile kendisine ilişkin başkalarının görüşlerini karşılaştırır. Bu nedenle bireyin kendisini fiziksel olarak geliştirmesi, yalnızca kendisi için değil, aynı zamanda fiziği ve fiziksel becerilerinin toplumsal imajı üzerindeki etkileri nedeniyle önemlidir.

Sosyo-kültürel işlevleri açısından ülkemizde halk oyunları, insanların geleneksel yaşama biçimlerini, inanışlarını, tabiatla ilişkilerini, birbiriyle olan ilişkilerini müzikle de birleşerek yaşatan ve kültür öğelerinin bu yolla nesilden nesile aktarılmasına yardım eden önemli bir etkinliktir. Türk toplumunda oyun, yüzyıllar boyunca bir gelenek halinde devam eden geniş bir kültür hazinesi halini almıştır.

Tüm gelenek ve göreneklere bünyesinde barındıran halk oyunları, ait olduğu toplumun ulusal duygularını yansıtmaya ve toplumsal bağları pekiştirip kuvvetlendirme etkisine sahip, önemli bir kültür kavramıdır.

Halk oyunları, insanların birbiriyle ilişkilerini müzikle de birleşerek yaşatan ve kültür öğelerinin bu yolla nesilden nesile aktarılmasına yardım eden önemli bir etkinliktir. İnsanlar eğlenmeye ihtiyaç duyarlar. Bu ihtiyaçlarını da düğünlerde, eğlencelerde oyunlarla giderebilirler. Bu tarz eğlenme ortamları, insanlar arası ilişkileri sağlamlaştırır. İnsanlar arası ilişki ne kadar sağlam olursa, toplum da o derece sağlam olur. Bu tür olgular, kişinin mutlu olmasını, beden sağlığını korumasını, gelişmesini, enerjisini dengeli kullanabilmesini sağlamaktadır. (Bişgin, 2001: 57-72)

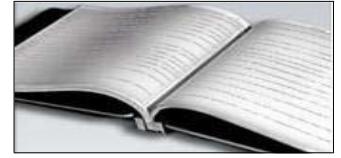
Halk oyunları bireyi sosyalleştirirken, onun kendisine güven duygusunu ve medeni cesaretini arttıran bir çalışmadır. Bu etkinliğe katılanlar, başkalarıyla daha kolay ilişki kurabilir hale gelir ve toplumsallaşır. İçine kapanık, sessiz bireyler, halk oyunları sayesinde buldukları bu durumdan kurtulabilirler ve yepyeni bir kimlik kazanabilirler. Yani, halk oyunları, bireyin davranışlarının olumlu biçimde gelişmesinde etkili olmaktadır.

Milli kültürümüz olan halk oyunlarının yerinde, doğru ve iyi kullanılmasıyla, milli kültürün korunmasının ve yaşatılmasının yanı sıra evrensel kültüre katkıda bulunma hedefi güdülmelidir. Bireylere kazandırdığı psiko-sosyal etkiler göz önünde tutularak, özellikle çocukların ve gençlerin eğitim ortamlarında, usta öğretmenlerce yetiştirilecek öğrencilerle, halk oyunları çalışmaları verimli kılınmalıdır.

3. Üniversite Kapsamında Sürdürülen Halk Oyunları Çalışmaları ve Etkileri

Üniversite bünyesinde, üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilen halk oyunları çalışmalarının, bireylere önemli kazanımlar sunduğu belirtilebilir. Benzer amaçlar için genelde aynı yaş grubuna sahip gençler, kendilerine sağlanan olanaklardan yararlanmaya yönelindiklerinde, beklentilerinin gerçekleşmesini hedefleyeceklerdir. Dikkatli, titiz ve iyi yapılandırılmış çalışma ortamlarının özellikle üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını verimli kullanmalarında dolayısıyla, sosyal bir ortamda kendilerine fayda sağlamalarında etkili olacağı gözlemlenecektir. Psiko-sosyal gelişime dönük faydalar da bu kapsamda değerlendirilebilir.

Kültürün birkaç ögesini birden bünyesinde barındıran halk oyunları, ulusların tanıtılmasında ve uluslararası etkileşim ve paylaşımın yaşanmasında ve artırılmasında

oldukça etkili bir araçtır. Üniversitelerde yetişen halk oyunları ekiplerinin, değişik ülkelerde yapılan festivallere, yarışmalara katılımlarının sağlanmasıyla, ülkemizin ve kültürümüzün tanıtılmasına katkıda bulunulabilir. Uluslararası etkinliklere katılım hedefinin, üniversite düzeyindeki halk oyunları çalışmalarına hız kazandıracağı ve ekiplerin daha kaliteli yetişeceği düşünüldüğünde, böyle oluşumların planlanması ve hayata geçirilmesi, üniversite yönetimi tarafından da desteklenmelidir. Marmara Üniversitesi bünyesinde, bu anlayış sürekli bulunmakta ve bu hedefin halk oyunları eğitmenleri ve öğrenciler üzerindeki olumlu etkisi gözle görülür biçimde fark edilmektedir. Bu yaklaşımın, ülke düzeyinde benimsenmesi, ilgili birey ve kurumların sorumlulukları içerisinde bulunmalıdır. Üniversite çatısı altında yapılan sosyal aktiviteler içerisinde, en etkili çalışmalardan biri durumundaki halk oyunları çalışmaları yoluyla, etkinliğe katılan öğrencinin kendini ve yeteneklerini daha yakından tanıması, var olan yeteneğini geliştirmesinin yanı sıra sosyal bir ortamda, toplumsal davranışlar kazanması ve var olan davranış düzeyini daha da geliştirmesi mümkün olabilecektir. Ayrıca bu çalışmalar, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışları barındıran bir etkinlik olmasından dolayı, öğrencilerin ruhsal ve düşünsel yapılarına etki edecek ve kişilik gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Bu yolla, çalışmalardaki düzey arttıkça, bireylerin cesaretleri özgüven duyguları ile öğrenme ve başarıma arzuları da giderek gelişecektir. Halk oyunları çalışma ortamlarında, doğal olarak işbirliği ve paylaşım duyguları da gelişecek ve öğrenciler, birlikte bir iş yapma ve başarmanın zevkine vararak, duygusal gelişime dönük bazı mutlulukları yaşama fırsatı bulacaklardır. Bir gösteriye hazırlanma, bir gösteri sunma, birileriyle öğrenilenlerin paylaşılması ve başarıya odaklanma gibi bazı önemli ve değerli duyguların da hissedilmesinde ve yaşanmasında, halk oyunları çalışmaları oldukça önemli ve etkilidir. Halk oyunları çalışmalarında uzun süre emek veren ve ustalaşan öğrencilerin, halk oyunlarına yönelik beğeni düzeyleri de gelişecek ve onlara farklı bir kazanım sağlayacaktır.

Bazı konservatuarların halk oyunları bölümlerinden uzmanlaşarak yetişen eğitmenler, yurdun çeşitli yerlerinde, değişik kurumlarda görev alarak öğrenciler yetiştirmektedirler. Üniversitelerde de uzman eğitmenlerin geleneksel ve düzenlemeli dallarda yetiştirdikleri öğrenciler, çalışmalarını okul içi etkinliklerde çeşitli ulusal ve uluslararası festivallerde, yarışmalarda sergileyerek anlamlandırmaktadırlar.

4. Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi

4.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, halk oyunları çalışmalarının üniversite öğrencilerinin psiko-sosyal gelişimleri açısından kazandırdıkları etkilerin saptanması hedeflenerek, Marmara Üniversitesi öğrencilerine sunulan anketle somut bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu araştırma sonucu, halk oyunları çalışmalarının öğrencilere çeşitli psiko-sosyal kazanımlar sunduğu varsayımını doğrulayan geçerli bilgilere ulaşıp, bu bilgilerin ilgili çevrelere aktarılması ve paylaşılması sonucu, halk oyunları çalışmalarının üniversitelerde daha çok önemsenmesi ve geliştirilip yaygınlaştırılmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu yolla, kültürü yaşatan ve destekleyen bir unsur olarak, halk oyunlarının değerlendirilmesi ve sahiplenilmesi de amaçlanmaktadır.

4.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamında, halk oyunlarının içeriği ile ilgili bazı bilgiler, halk oyunları çalışmalarının üniversite öğrencileri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi bulunmaktadır.

Araştırmanın bulgular ve yorumlar bölümünde, öğrencilere uygulanan anket doğrultusunda, halk oyunları kurslarına katılan üniversite öğrencilerinin, kurslara katılma sebepleri ve kurslardan beklentilerinin ne derecede gerçekleştiği ile ilgili sonuçlar değerlendirilmiştir.

4.3. Problem Cümlesi

Halk oyunları çalışmalarının üniversite öğrencilerinin psiko-sosyal gelişimlerine etkisi var mıdır?

4.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada betimsel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Öncelikle yazılı kaynaklar taranmış ve gerekli bilgiler seçilerek araştırmaya yansıtılmıştır. Kaynak araştırması yapılırken, daha önceden Şule BİŞGİN tarafından çalışılmış olan “ Halk Oyunlarının Üniversite Öğrencileri Üzerine Psiko-Sosyal Etkileri, Kütahya, 2001” yüksek lisans tezi araştırmasına rastlanmış, incelenmiş, bu araştırmada öğrencilere uygulanmış bir anketin içeriği değerlendirilmiş, üzerinde bazı değişiklikler yapılarak, ayrı bir öğrenci grubuna uygulanmıştır.

4.5. Evren

Üniversitelerin Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları bünyesinde düzenlenen halk oyunları kurslarına katılan öğrenciler, araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

4.6. Örneklem

Marmara Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesindeki halk oyunları kurslarına katılan Marmara Üniversitesi öğrencileri araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır. Bu kurslara katılan 108 öğrenci, araştırmanın örneklem grubunu temsil etmektedir.

4.7. Sınırlılıklar

Araştırma, halk oyunları çalışmaları içerisinde yer alan üniversite öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Araştırma, bu sınırlı kapsamda değerlendirilmiştir. Anket, sadece Marmara Üniversitesi öğrencilerine uygulandığı için belirli bir sayıyı içermektedir. Anket verileri, frekans ve yüzde değerleri üzerinden hesaplanarak elde edilmiştir. Ulaşılan sonuçların değerlendirilmesi yorumlanarak araştırmaya yansıtılmıştır.

4.8. Bulgular ve Yorumlar

Tablo1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı		
	f	%
Erkek	55	50,9259
Bayan	53	49,0741
Toplam	108	100

Yapılan araştırmada, halk oyunları etkinliklerine katılan toplam 108 üniversite öğrencisinden, 55 erkek, 53 bayan öğrenci anketimizi cevaplandırmıştır. Tablo1. de görüldüğü gibi halk oyunları faaliyetine katılan erkek öğrenciler ile bayan öğrencilerin oranları birbirine oldukça yakındır.

Tablo2. Öğrencilerin Yaş Dağılımı		
	f	%
19-20	52	48,1481
21-22	38	35,1852
23-24	14	12,96296
25-26	4	3,703704
Toplam	108	100

Tablo2. den anlaşıldığı gibi halk oyunları faaliyetlerine katılım oranları arasında en yüksek oranı 19-20 yaş grubu, en düşük oranı ise 25-26 yaş grubu öğrenciler almaktadır. Diğer yaş grubundaki öğrencilerin katılım oranlarına bakıldığında, üniversite çağındaki öğrencilerin tümünün belirli oranda bu faaliyetlere ilgi gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo3. Öğrencilerin Medeni Hali		
	f	%
Bekar	102	94,44444
Evli	6	5,555556
Toplam	108	100

Öğrencilerin medeni hal durumu incelendiğinde, büyük bir oranın bekar olduğu Tablo3. den anlaşılmaktadır. Az sayıda üniversite öğrencisinin ise evli olduğu göz önüne alındığında, halk oyunları faaliyetlerinde bulunan evli üniversite öğrencilerinin katılım oranları da dikkat çekicidir.

Tablo4. Öğrencilerin Fakülte Dağılımları		
	f	%
Fen Edebiyat	23	21,2963
Eğitim	26	24,07407
Mühendislik	8	7,407407
Güzel Sanatlar	3	2,777778
İktisadi İdari Bilimler	15	13,88889
Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu	5	4,62963
Hukuk	13	12,03704

Diğer	15	13,88889
Toplam	108	100

Öğrencilerin fakülte dağılımlarını gösteren Tablo 4.' den anlaşıldığı üzere oranlar oldukça değişiktir. Fakat, eğitim fakültesi ve fen edebiyat fakültesinin oranı oldukça yüksektir. Hemen hemen her fakülteden katılım bulunmaktadır.

Tablo5. Halk Oyunlarının, kültürün bir ögesi olduğu ve kültürü gelecek nesillere aktardığı görüşüne katılma oranı		
	f	%
Evet	108	100
Hayır	0	0
Toplam	108	100

Halk oyunlarının kültürün bir ögesi olduğu ve kültürü gelecek nesillere aktardığı görüşüne her öğrencin katıldığı Tablo5. deki orandan anlaşılmaktadır.

Tablo6. Halk oyunları çalışmalarınızdaki psiko-sosyal gelişimde, eğitmen faktörünün etkisinin var olma oranı		
	f	%
Evet	104	96,2963
Hayır	4	3,703704
Toplam	108	100

Halk oyunları çalışmalarındaki eğitmenlerin, öğrencilerin psiko-sosyal gelişimlerine olan etkisi, öğrencilerin görüşlerine göre Tablo 6.' da belirtildiği üzere büyük bir oran içermektedir.

Tablo7. Size göre halk oyunları oynamanın bireyler üzerindeki psikolojik etkileri aşağıdakilerden hangisidir?		
	f	%
Kendine Güvenin Artması	25	23,14815

Psikolojik Olarak Rahatlama	24	22,22222
Konsantrasyonun Artması	27	25
Stresten Uzaklaşma	23	21,2963
Diğer	9	8,333333
Toplam	108	100

Tablo7.'deki oranlardan öğrencilerin halk oyunlarının psikolojik etkilerinin farkında oldukları sonucu anlaşılmaktadır.

Tablo8. Halk oyunlarına başlamanızda, size göre en etkili faktör aşağıdakilerden hangisidir?		
	f	%
Kendim	67	62,03704
Ailem	13	12,03704
Öğretmenlerim	9	8,333333
Arkadaşlarım	9	8,333333
Kitle İletişim Araçları	3	2,777778
Diğer	7	6,481481
Toplam	108	100

Tablo8.'den anlaşıldığı gibi öğrencilerin büyük çoğunluğu, halk oyunları çalışmalarına kendi istekleriyle katıldıklarını belirtmişlerdir. Fakat, diğer seçeneklerin de kayda değer bir oran içerdiği görülmektedir.

Tablo9. Halk oyunlarına başlama amacınız aşağıdakilerden hangisidir?		
	f	%
Serbest Zamanlarımı Değerlendirmek	17	15,74074
Yeni Arkadaşlar Edinmek	10	9,259259
Yurt İçi ve Yurt Dışı Gezilere Katılmak	9	8,333333
Spor Yapmak	10	9,259259

Değişik Kültürleri Tanımak	14	12,96296
Yarışma ve Gösterilere Katılmak	23	21,2963
Kendi Kültürümüzü Tanımak ve Yaşatmak	25	23,14815
Toplam	108	100

Tablo 9.'a göre, öğrencilerin halk oyunları çalışmalarından farklı beklentileri vardır. Kendi kültürümüzü tanımak ve yaşatmak, yarışma ve gösterilere katılmak öncelikli beklentileridir.

Tablo10. Size göre halk oyunları faaliyetlerinin bireyler üzerindeki sosyal etkileri hangisidir?		
	f	%
Topluma Uyumun Kolaylaşması	38	35,18519
Statü Değişikliği	18	16,66667
Toplumda Yer Edinme	21	19,44444
Arkadaş Edinme	25	23,14815
Diğer	6	5,55556
Toplam	108	100

Halk oyunları faaliyetlerinin bireyler üzerindeki sosyal etkileri incelendiğinde, Tablo 10.'a göre, öğrencilerin öncelikli olarak topluma uyumun kolaylaşması ve arkadaş edinme seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir.

SONUÇ

Bireylere sunulan olanaklar ve onlarda oluşan kazanımlar açısından değerlendirildiğinde, oldukça köklü bir geleceği bulunan ve güçlü bir kültür hazinemiz olan halk oyunlarının, üniversite ortamında kullanımı ve geliştirilip yaygınlaştırılmasıyla, kişilikli ve sosyal gelişimleri güçlü bireylerin yetiştirilmesi ve bunun toplum geneline yansıtılmasının önemi belirtilebilir.

Halk oyunları çalışmaları içerisindeki üniversite öğrencilerinin, öncelikle bedensel gelişim bakımından fayda sağlayacakları, ayrıca severek, isteyerek ve inanarak güvenilir ortamda katılımda bulunacakları kültürel bir etkinlik sayesinde, hem kendilerine ve topluma hem de Türk kültürüne hizmet etmiş olacaklardır. Marmara Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde gerçekleştirilen öğrenci kurslarında, kursiyerlerin büyük çoğunluğunun, çalışmaların ilk anından itibaren gelişim gösterdikleri bizzat gözlemlenmiştir.

Bu durum, kamera görüntüleriyle, eğitmenlerle olan görüşmelerle ve öğrencilere uygulanan anket bilgilerinin sonuçlarıyla belgelenmiştir.

Kurslara katılan öğrenciler fiziksel açıdan güçlenirken, sağlıklı, dengeli bir vücut ve beyin yapısına ulaşmaya çalışmaktadırlar. Halk oyunlarına yeni başlayanlar, her geçen gün öğrendikleri bilgilerle mutlu olmakta ve kendilerine güven duygusu kazanmaktadırlar. Eğitmenlerin de desteği ile cesaretleri artmakta, ekibin bir oyuncusu olarak gösteriye çıkmayı bir amaç edinmektedirler. Arkadaşlarına ve çevrelerine gösterdikleri uyumlu davranışlardaki artış ise gözle görünür derecede ve dikkat çekicidir. Zaten kalabalık bir ortamda sürdürülen bir aktivite olmasından dolayı ise öğrencilerin sosyal yönleri ve bir birleriyle olan iletişim ve işbirlikleri de giderek gelişmektedir. Ayrıca, duygusal açıdan katkı sağlayıcı bu çalışmalarda, kendine güven ve başarıma duygusu ile birlikte, kişilik gelişimi de oluşmakta ve artmaktadır. Halk oyunları geçmişi olanlar ise var olan birikimlerinin tümüne yeni kazanımlar sağlama ortamı, fırsatı bulabilmekte ve daha üst düzey bir seviyeye ulaşmaktadırlar.

Bu araştırmada konuyla ilgili çeşitli kaynaklardan yararlanılırken, Marmara Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na bağlı hafta sonu kurslarına katılan halk oyunları kursiyerlerine uygulanan anketten elde edilen veriler de bulgulara yansıtılmıştır. Öğrencilere uygulanan anket sonuçlarında, öğrencilerin % 29 gibi bir oranı kadar, halk oyunları çalışmalarının psiko-sosyal gelişimlerine katkı sağladığını, çalışma öncesindeki beklentilerinin gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin halk oyunlarına yönelik bilinç düzeylerinin yükseltilmesinde halk oyunları eğitmenlerine ve üniversite yetkililerine önemli sorumluluklar düşmektedir. Öğrenciler, halk oyunları ile bağlantılı teknik bilgilerin yanı sıra kostüm, figür, renklerin içerikleri ile tarihsel ve kültürel konulardaki kavramsal bilgileri de öğrenmelidirler.

Yapılan araştırmada, Marmara Üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren öğrencilerin halk oyunlarına önem veren, istekli ve bilinçli biçimde bu çalışmalara katılan anlayışta oldukları görülmüştür. Öğrencilerin, kültürün önemini anlamış ve halk oyunlarının kültürel bir etkinlik olduğunu kavramış yapıda oldukları gözlenmiştir. Öğrencilerin çoğu halk oyunları çalışmalarına sevecek gelmekte ve önemli beklentileri olduğunu vurgulamaktadırlar. Bu çalışmaların kendilerine katkı sağlayacağına ve özellikle psiko-sosyal açıdan gelişim göstereceklerine inanmaktadırlar.

Öğrenciler, sosyalleşme konusunda halk oyunlarını önemli bir araç olarak görmekte, boş zamanlarını iyi değerlendirmek ve yeni arkadaşlar edinmek, değişik yerleri ve kültürleri tanıyarak, kültürlenmeyi sağlamak ve arttırmak amacıyla halk oyunlarına yöneldiklerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler, bu çalışmalarla, kendilerine olan özgüven duygusunu arttırmak, stresten uzaklaşmak ve rahatlamak, konsantrasyon sağlamak gibi olumlu kazanımlarla psikolojik açıdan gelişme kaydettiklerini belirtmişlerdir.

Öğrenciler, yurt içi ve yurt dışı organizasyonların yapılmasının gereğine inandıklarını ve bu etkinliklere katılmaya çok istekli olduklarını belirtmektedirler.

ÖNERİLER

- Halk oyunları çalışmalarının verimliliği açısından, eğitim yapılacak ortamın en iyi biçimde hazırlanması sağlanmalıdır.
- Halk oyunlarında başarı açısından, eğitmen yeterliliği mutlaka önemsenmelidir.
- Halk oyunları çalışmalarının nitelikli kılınması açısından, kalitenin mutlaka önemsenmesi gerekmektedir.
- Halk oyunlarından bireysel ve toplumsal düzeyde hedeflenen beklentilerin gerçekleşmesine özen gösterilmelidir.
- Halk oyunları çalışmalarına katılan öğrencilerin psikolojik gelişimleri açısından, duygusal yönden yetişmeleri önemsenmelidir.
- Çalışma içinde ve dışında, öğrencilerin sosyalleşmeleri için ortam oluşturulmaya gayret gösterilmelidir.
- Halk oyunları aracılığıyla, öğrencilerin kültüre yönelik bilinç düzeyleri ve bilgi birikimleri arttırılmalıdır.
- Çalışmalarda başarı açısından, öğrenci motivasyonunu yükseltecek tedbirler alınmalı, uygulamalar yapılmalıdır.
- Öğrencilere sosyalleşme adına kazanımlar sunmak amacıyla, ulusal ve uluslar arası etkinliklere (gösteri, festival, yarışma vb.) katılmak benimsenmelidir.
- Başka halk oyunları ekipleriyle birlikte etkinliklere katılarak, etkileşimin, paylaşımın oluşturulması ve arttırılması sağlanmalıdır.
- Uluslararası alanda dostluğu ve kardeşliği geliştirme, etkileşim ve paylaşımları arttırma amacı bulunan, uluslararası halk oyunları festivallerine katılım sağlanmalıdır.
- Verimliliğin arttırılması açısından, halk oyunları çalışmaları, mutlaka yakın veya uzak çevrelerde sergilenmelidir.
- Sağlıklı, dengeli, neşeli, beğeni sahibi sosyal açıdan gelişmiş, kültürlenmeye ve halk kültürünün yaşatılmasına önem veren bireylerin yetiştirilmesi açısından, üniversitelerdeki halk oyunları çalışmaları önemsenmeli ve desteklenmelidir.
- Giysileri, müzikleri ve yöresel farklılıkları ve oldukça zengin bir dağarı bulunan halk oyunlarının, üniversite bünyesinde geliştirilip yaygınlaştırılması hedeflenmeli, bu yolla hem öğrencilerin psiko-sosyal yönlerinin gelişmesine katkı sağlanmalı hem de önemli bir Türk kültür değerine sahip çıkılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Amos, D. B. 2003. “Şartlar ve Çevre İçinde Folklorun Bir Tanımına Doğru”. Çev. Metin Ekici. Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar. s. 31-55. Ankara: Millî Folklor Yayınları.
- Başer, E. 1998. Uygulamalı Spor Psikolojisi. Spor Kitapevi. Ankara.
- Baykurt, Ş. 1976. Türkiye'de Folklor. Kalite Matbaası, Ankara.
- Bişgin, Ş. 2001. Halk Oyunlarının Üniversite Öğrencileri Üzerine Psiko-Sosyal Etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Ertural, M. S. 2006. Gaziantep Halk Oyunları Üzerine Bir İnceleme, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Şenol, A. 2001. “Türk Halk Oyunlarında Araştırma-Derleme İlkeleri, Yayın Haline Dönüştürülmesi ve Değerlendirilmesi, Sosyal Çalışmalarda Kullanılması, İletişim, Bilgi, İlgi Teşkilatlanma Sorunları”. I.Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri. s.243-246. Ankara.
- Uzunkaya, E. 2009. Türkiye'nin Uluslararası Platformlardaki Tanıtım Faaliyetleri İçinde Halk Oyunları Festivallerinin Rolü. Akademik Bakış, Sayı 16, Nisan, İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan.